

Beslutsinstans: Utbildningsnämnden

Datum och tid: Tisdag 26 mars 2024 Kl. 08:15- ca 12:15
Plats: Furåsen, stora salen, Stigsvägen 2, Färgelanda

Besök under dagen: Ärende 2: Ekonom deltar
Ärende 3: Skolsköterska deltar
Ärende 10: Skolutvecklare deltar
Ärende 10: Utbildning 10:15-12:15 med
mittuniversitetet där Jonas Berg och Patrik Björk
deltar via länk.

Personalföreträdare bjuds in och kan delta under hela sammanträdet.

Val av justerare och justeringsdag
Upprop

1	Ändringar på föredragningslistan	
2	Prislappsmodellen	
3	Patientsäkerhetsberättelse och kvalitetsberättelse för elevhälsans medicinska insats 2023	2024/60
4	Utbildningsnämndens årshjul 2024	2024/34
5	Budgetberedningen – underlag i budgetarbetet inför Mål- och resursplan 2025-2027	2024/61
6	Ekonomiska månadsrapporter/prognoser 2024	2024/2
7	Meddelanden 2024	2024/8
8	Åtterrapporering av delegationsbeslut 2024	2024/10
9	Ordförandes information	2024/32
10	Utbildningschefens information	2024/9

Tommy Larsson
Utbildningsnämndens ordförande

Alexander Karlsson
Nämndadministratör

Elevhälsovård
Utbildningschef
Lise-Lotte Bengtsson

Tjänsteskrivelse
2024-03-11
2024/60

Utbildningsnämnden

Patientsäkerhetsberättelse och kvalitetsberättelse för elevhälsans medicinska insats 2023

Beslutsförslag

Utbildningsnämnden beslutar att godkänna patientsäkerhetsberättelse och kvalitetsberättelse för elevhälsans medicinska insats 2023

Ärendets beredning

Genomgång vid presidiummöte 2024-03-12

Sammanfattning av ärendet

I skollagen regleras kraven på att ha en elevhälsa och vilka professioner som ska ingå. Vissa delar av elevhälsan lyder under hälso – och sjukvårdslagar där det finns krav på vårdgivaren att upprätta en patientsäkerhetsberättelse och kvalitetsberättelse.

Enligt 3 kap §10 i patientsäkerhetslagen ska vårdgivare senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Patientsäkerhetsberättelsen är en beskrivning av det systematiska patientsäkerhetsarbetet som har skett under föregående år, vilka åtgärder som gjorts för att öka patientsäkerheten, och vilka resultat som nåtts.

Denna har sammanställts för 2023.

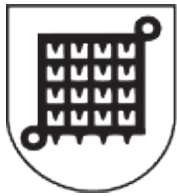
Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse daterad 2024-03-11 inklusive bilaga

Sändlista:

Rektorer
Hemsida

Lise-Lotte Bengtsson
Utbildningschef

**Färgelanda
kommun**

**Patientsäkerhetsberättelse
och Kvalitetsberättelse
för Elevhälsans medicinska insats
Färgelanda Kommun
År 2023**

Datum 20240227

Ansvarig för innehållet

Annika Sandgren Medicinskt Ledningsansvarig

Verksamhetschef

Diarienummer

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING.....	4
----------------------------	----------

Engagerad ledning och tydlig styrning	5
Övergripande mål och strategier	5
Organisation och ansvar	6
Adekvat kunskap och kompetens	8
Patient och närståendes delaktighet	9
<u>AGERA FÖR SÄKER VÅRD</u>	10
Tillförlitliga och säkra system och processer	10
Säker vård här och nu	11
Riskhantering	11
Stärka analys, lärande och utveckling.....	11
Avvikelse	11
Klagomål och synpunkter.....	12
Åtgärder för att öka patientsäkerheten.....	12
RESULTAT	12
<u>MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR.....</u>	14

SAMMANFATTNING

I Patientsäkerhetslagen (PLS 2010:659) anges vårdgivarens skyldighet att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete. Vårdgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i hälso- och sjukvårdslagen (HSL) upprätthålls. Elevhälsans medicinska insats (EMI) är en del av skolan samtidigt som den är en del av hälso- och sjukvården och omfattas därför av hälso- och sjukvårdens lagar.

Elevhälsans medicinska insats (EMI) i Färgelanda kommun ska kunna erbjuda en likvärdig elevhälsovård av hög kvalitet. EMI arbetar systematiskt för att upprätthålla en hög patientsäkerhet enligt kvalitetsmått som är framtaget för de olika professionerna. För att identifiera risker inom verksamheten finns ett tydligt avvikelserapporteringssystem, som följer grundstrukturen från Socialstyrelsen. För att uppnå detta är det viktigt att ha en adekvat personaltäthet, att medarbetarna har god kompetens och erbjuds fortbildning.

2023 inkom 1 avvikelse. Den avvikelse som inkom var av mindre karaktär. Finns en risk att högarbetsbelastning orsakat att avvikelser ej inkommit där de borde (kommer ses över och diskuteras).

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Patientsäkerheten är en naturlig och viktig del i EMI:s arbete, vilket arbetas med kontinuerligt för att kvalitetssäkra verksamheten.

Skolsköterskorna och skolläkare träffas regelbundet där patientsäkerheten tas upp som en stående punkt. Genom att bland annat diskutera arbetssätt, avvikelser, rutiner, journalföring, lagkrav och omvärldsbevakning, skapas en trygghet om vilka metoder som ska användas för att undvika att en negativ händelse inträffar. På detta vis hålls patientsäkerhetsarbetet aktuellt och drivs framåt.

Fokus har varit inom EMI att erbjuda alla elever de lagstadgade hälsobesöken och hälsosamtal de har rätt till, att erbjuda vaccinationer enligt det nationella vaccinationsprogrammet och att på alla sätt upprätthålla patientsäkerheten

EMI:s arbetsrutiner styrs av Göteborgsmetodbok samt lokala rutiner som hela tiden utvecklas och revideras.

Journalssystemet PMO utvecklas ständigt och support har funnits tillgänglig för information kontinuerligt under året. Systemadministratör för PMO har gjort loggkontroller regelbundet. Har funnits det avvikelser utifrån kontrollen, tas kontakt med vederbörande skolsköterska. Inga klagomål som har betydelse för patientsäkerheten har varit aktuella.

Riksföreningen för skolsköterskor menar att nedanstående påverkar hur många elever det skall vara per skolsköterska.

- Antal skolor per skolsköterska
- Antal hälsobesök
- Antal vaccinationer
- Antal rektorer och elevhälsoteam att närvara
- Antal elever i grund- och gymnasiesärskola
- Antal nyanlända elever

I Färgelanda kommun finns 2023 180 % skolsköterska som också rymmer 20% MLA och PMO administratör. Fram tills 1/7 2023 saknas det 20% pga. tjänstledighet. Belastning på den andra skolsköterska har därmed varit ngt högre.

Elevantalet i Färgelanda kommun totalt under 2023 ca 705 elever varav ca 620 i kommunal skola. Utöver de kommunala skolorna i Färgelanda kommun finns två friskolor med ca totalt 85 elever.

Skolläkare köpts in under hela 2023, ca 1 dag per månad. Färgelanda kommun har under 2023 köpt in tjänsten skolpsykolog och då i första hand utredning skolform.

- From 2020 ht erbjuds både flickor och pojkar (åk5) vaccination emot humant papillomvirus (HPV).
- Arbete med att utforma skriftliga lokala rutiner inom samtliga identifierade processer i verksamheten har fått stå tillbaka även under 2023 pga. hög arbetsbelastning.
- Verksamhetschefen för elevhälsans medicinska insats inte längre är chef för skolsköterskorna. Detta innebär att det är viktigt att regelbundna möten mellan MLA och verksamhetschef finns, så har det inte varit under 2023. Vilket är en stor brist och risk för verksamheten samt risk för vårdskada.
- Skolsköterskan har under 2023 ingått i arbetet ”**Länsgemensam verksamhetsutveckling, Elevhälsa i införandet av Millennium**” där 49 kommuner samarbetar och samverkar för att skapa en likvärdighet EMI:s vårdprocesser.
- Vi har elever i Färgelanda kommun som har mer än 50% frånvaro (6 st)
- Under 2023 har inte journaler i PMO-mellanarkiv förts över till kommunens E-arkiv då det saknats arkivarie och tjänsten har strulat.
- Nytt journalsystem kommer under 2024 implementeras för hela Elevhälsan med rektorer med MLA som systemadministratör

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Engagerad ledning och tydlig styrning

Övergripande mål och strategier

PSL 2010:659, 3 kap. 1 §, SOSFS 2011:9, 3 kap. 1 § Vårdgivaren skall planera, leda och kontrollera verksamheten så att den leder till att kravet på en god vård upprätthålls.

Målet är att bedriva en god och säker vård där risker och händelser identifieras tidigt så att de kan förebyggas. Det ska finnas säkra rutiner och lokala riktlinjer för arbetet. Rutiner och

riktlinjer ska vara kända för all personal. För att minimera risken för vårdskada är det viktigt att bemanningen är fullgod och att personalen har den kompetens som krävs för att bedriva en säker vård.

Arbetsmiljön måste vara tillfredsställande och det ska också finnas tid för planering och för det systematiska kvalitetsarbetet. De lokaler som används måste vara ändamålsenliga och uppfylla grundläggande krav på hygien och sekretess.

Strategier för att uppnå dessa mål är att:

- skolsköterska finns tillgänglig på alla skolor och att dessa har ansvar för ett rimligt antal elever per heltidstjänst.
- skolsköterskorna har den kompetens som krävs och ges möjlighet till utbildning och kompetensutveckling.
- riktlinjer och rutiner följs och att skolsköterskorna aktivt deltar i det systematiska kvalitetsarbetet.
- en fungerande avvikelserapportering finns och att den leder till åtgärder som sedan följs upp.
- EMI arbetar efter upprättade rutiner
- årlig tillsyn av lokaler där EMI:s arbete bedrivs.

Målsättningen är att främja elevernas hälsa och utveckling. Verksamheten skall företräda eleverna och lyfta fram barnperspektivet samt ha ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv.

Genom ett strukturerat kvalitets- och utvecklingsarbete med egenkontroll, riskanalyser och uppföljningar ska verksamheten hålla hög kvalitet och vårdskador undvikas. Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvård 2020–2024 ”Agera för säker vård” menar att ett aktivt arbete med att identifiera risker och skador och ett lika aktivt arbete med att minimera dessa är en förutsättning i arbetet.

Endast personal med rätt kompetens tillsvidareanställs. För skolsköterskor innebär det att vi kräver att man har utbildning till specialistsjuksköterska (barnsjuksköterska, distriktssköterska eller skolsköterska). Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso- och sjukvård 2020–2024 ”Agera för säker vård”, Socialstyrelsen. Lyfter vikten av tillgången till personal med adekvat kompetens

Organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Vårdgivaren, Barn och utbildningsnämnden, har det fulla ansvaret för de delar av Elevhälsan i grundskolan och grundsärskolan som lyder under Hälso- och sjukvårdslagstiftning. I detta innefattas den medicinska insatsen med skolsköterska och skolläkare samt delar av psykologens verksamhet som lyder under Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Till verksamhetschef enligt HSL har vårdgivaren utsett Barn och utbildnings verksamhetschef Christel Olsson som i sin tur överlåtit enskilda medicinska ledningsuppgifter till skolsköterska med medicinskt ledningsansvar (MLA) Annika Sandgren.

Verksamhetschef har det övergripande ansvaret för verksamheternas kvalitet och säkerhet och samverkar tillsammans med medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA) för att kvalitetsarbetet genomförs ute i verksamheterna. Alla medarbetare har ansvar för att aktivt delta i det systematiska kvalitetsarbetet.

Verksamhetschefen för elevhälsans medicinska insatser (EMI) ansvarar för att leda, planera, utveckla och följa upp verksamheten samt att bevaka att god vård bedrivs. Exempel på detta kan vara att medarbetarna har rätt kompetens, får fortbildning och möjlighet att bedriva en god vård med hög kvalitet. Inventera lokaler och utrustning så att det är anpassat för verksamhetens behov. Rutiner och egenkontroll ska upprättas och följas. Avvikelse och risker ska analyseras och följas upp. Samt en kontinuerlig omvärldsbevakning för att säkerställa att verksamheten anpassas efter de förändringar som sker i uppdraget.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS 2011:9 4 kap. 6 § och 7 kap. 2 § p 3 Vårdgivaren skall identifiera processer där samverkan behövs för att förebygga vårdskada

Elevhälsans medicinska insats

Alla elever i kommunen ska få så likvärdigt och patientsäkert omhändertagande som möjligt. Skolsköterskorna samarbetar med olika professioner både internt och externt.

Samverkan inom professionen samt mellan olika professioner inom elevhälsan sker kontinuerligt

Samverkan med andra vårdgivare sker i det vardagliga arbetet genom personlig kontakt i enskilda ärenden med vårdcentraler, barn- och ungdomspsykiatri, habilitering samt barn- och ungdomsmottagning.

Utöver detta har följande samverkan skett under året:

Intern samverkan:

- Vaccinationstillfällen
- Regelbundna skolläkarmottagningar
- Kontinuerliga skolskötersketräffar
- Deltar vid elevhälsoteamsmöten regelbundet på skolorna tillsammans med rektor och övrig elevhälsa

Extern samverkan:

- Mellan skolsköterskor och BVC för att ytterligare säkra överlämningar.

- Mellan MLA i närliggande kommuner främst Vänersborg och Uddevalla för att jämföra olika rutiner och processer mot gällande lagstiftning.
- MLA möten i Fyrbodals nätverk samt VG-regionens nätverk
- PMO e-arkivsystem och arbetsgrupp
- Västkom Ledningsråd EMI arbetsgrupp
- Med Närhälsan Färgelanda Vårdcentral
- Samverkan med Ungdomsmottagningen I Färgelanda

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

EMI använder sig av dokumentationssystemet PMO som är en molntjänst och supportas av CGM. Det finns en skrivare och scanner på alla skolsköterskemottagningar för att säkerställa att information scannas och skrivs ut direkt till och från PMO utan ngr omvägar.

- De pappersjournaler som finns kvar förvaras i låsta dokumentskåp.
- Ett arbete med att avveckla pappershanteringen pågår genom att pappersjournaler scannas in i den digitala journalen.
- I PMO finns ett mellanarkiv där journalen arkiveras tills det är dags för slutarkivering enligt kommunens dokumenthanteringsplan i E-arkiv

Adekvat kunskap och kompetens

En grundläggande förutsättning för en säker vård är att det finns tillräckligt med personal som har adekvat kompetens och goda förutsättningar för att utföra sitt arbete.

EMI är en del av skolan samtidigt som den är en del av hälso- och sjukvården och omfattas av hälso- och sjukvårdslagen. Den medicinska delen av elevhälsan skiljer sig från den övriga elevhälsan genom att den är en egen verksamhetsgren.

Den medicinska delen har Inspektionen för vård och omsorg (IVO) som tillsynsmyndighet. Syftet med tillsynen är att upptäcka och påtala brister som kan påverka säkerheten för den enskilde, samt att kontrollera att verksamheterna uppfyller lagstadgade krav och upprätthåller en god kvalitet.

EMI ansvarar i dagsläget för ca 620 elever i kommunen i åldrarna 6 - 18 år. Personal som innefattas är skolsköterskor, skolläkare och medicinskt ledningsansvarig skolsköterska (MLA).

Behörighet- och kompetens för personal inom EMI

- Skolsköterskans och skolläkarens arbete ska vara grundat på vetenskap och beprövad erfarenhet.

- Skolsköterskas kompetens: Svensk sjuksköterskelegitimation krävs, samt specialistutbildning till distriktssköterska, skolsköterska eller barnsjuksköterska krävs för att skolsköterskan självständigt skall få bedriva vaccinationsverksamhet inom ramen för fastställt generellt vaccinationsprogram (HSLF-FS 2020:25).
- Skolläkares kompetens: Svensk läkarlegitimation krävs samt specialistkompetens rekommenderas i någon av specialiteterna Barn och ungdomsmedicin, Barn- och ungdomspsykiatri eller Allmänmedicin.

Skolsköterska

Skolsköterskan utgör den medicinska kompetensen i elevhälsan och har tillsammans med skolläkaren ansvar för verksamheten på den enskilda skolan och utför sina arbetsuppgifter under ett eget yrkesansvar. I Färgelanda har en skolsköterska vidareutbildning barnsjuksköterska och en kommer att avsluta sin vidareutbildning till barnsjuksköterska till sommaren 2023.

Skolläkare

Färgelanda kommun köper in skolläkartjänst.

Skolläkaren har ansvar för alla kommunens skolor med ca 620 elever. Skolläkartid är vid fyra tillfällen per termin, ca 16 timmar. Skolläkarresursen är endast dimensionerad för att ta emot elever med specifika svårigheter, många gånger skolrelaterade. Till besöksorsakerna tillhör tillväxt- och pubertetsbedömningar, barn- och ungdomar med undervikt eller övervikt/fetma, rygg- och skolioskontroll samt utredningar av olika slag till exempel neuropsykiatriska frågeställningar och mottagande i särskola.

Skolläkaren deltar inte vid några Elevhälsamöten på enheterna. Skolläkaren finns tillgänglig på telefon och mail för frågeställningar som kan uppstå.

Patient och närståendes delaktighet

PSL 2010:659 3 kap. 4 §

Elevhälsans medicinska insats strävar alltid efter ett samarbete med vårdnadshavare och elev. Eleven skall ha ett medinflytande som med tiden övergår till ett självbestämmande.

Samverkan sker med elever och vårdnadshavare för att förebygga vårdskada främst genom kontakt via personliga besök, telefon eller brev i samband med hälsobesök, vaccinationer och utredningar.

- Skolsköterskan deltar i föräldramöten i förskoleklass och i åk 7 varje år inför uppstart av läsåret,
- Vårdnadshavare har erbjudits att medverka på hälsosamtalet F-klass.
- Till alla förskoleklass elever samt nya elever i kommunen delas en informationsfolder ut med information om elevhälsans medicinska insats, basprogram samt vart de kan vända sig vid synpunkter på verksamheten.

- Vårdnadshavare och elev informeras inför planerade insatser, hälsoundersökningar, hälsosamtal och vaccinationer.
- Efter besök hos skolsköterskan får vårdnadshavare återkoppling vid behov. Alla extra kontroller utöver hälsosamtalen planeras tillsammans med elev och vårdnadshavare.
- Information om vidtagna åtgärder vid symtom eller skada när elev söker på mottagningen

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 § Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet. Egenkontrollen kan innefatta jämförelser av verksamhetens nuvarande resultat med tidigare resultat, i jämförelse med andra verksamheter, nationella och regionala uppgifter.

Egenkontroll syftar till att granska den egna verksamheten så att det håller god kvalitet och svarar mot gällande lagstiftning och riktlinjer. För elevhälsans medicinska insats innebär det granskning av lokaler och utrustning, läkemedelshantering, journaler, rutiner samt analys av klagomål och avvikelser. MLA ansvarar för att egenkontroller av ovan nämnda delar görs årligen

- Metodbok för elevhälsans medicinska insats är inköpt av Göteborgs stad som uppdateras och kompletteras regelbundet.
- Medicinteknisk utrustning kontrolleras regelbundet.
- Varje skolsköterska är skyldig att rapportera avvikelser och dessa skall lämnas skriftligen till MLA och verksamhetschefen.
- Extern läkemedelskontroll har upprättats ihop med Melleruds EMI. Rutinen finns och innehåller en tydlig checklista.

Öka kunskap om inträffade vårdskador

SOSFS 2011:9 7 kap. 2 § sista stycket, HSLF-FS 2017:40 3 kap. 1 §, PSL 2010:659 3 kap. 3 §

Genom identifiering, utredning samt mätning av skador och vårdskador ökar kunskapen om vad som drabbar patienterna när resultatet av vården inte blivit det som avsetts. Kunskap om bakomliggande orsaker och konsekvenser för patienterna ger underlag för utformning av åtgärder och prioritering av insatser.

Tillförlitliga och säkra system och processer

Genom att inkludera systematiskt patientsäkerhetsarbete som en naturlig del av verksamhetsutvecklingen kan både de reaktiva och proaktiva perspektiven på patientsäkerhet bejakas. Genom att minska oönskade variationer stärks patientsäkerheten.

- Inrapportering till vaccinationsregister sker löpande och uppföljning av andel elever som fullföljer vaccination en gång per år.

- Kontroll av hur stor andel elever som utnyttjar möjligheten att ha ett hälsosamtal med skolsköterska, en gång per år.
- Journalgranskning två gånger per år.
- Avvikelser/tillbud bedöms löpande och sammanställs och följs upp varje år.
- Egenkontroll medicinskteknisk utrustning (audiometer) enligt gällande rutin, kalibrering en gång per år samt snabbtest inför varje användning.
- Kontroll av läkemedelsförråd
- Tillsyn av lokaler sker 1 gång per år.

Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

Riskhantering

SOSFS 2011:9, 5 kap. 1 §, 7 kap. 2 § p 4 Vårdgivare ska fortlöpande bedöma om det finns risk för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet..

All personal ansvarar för att identifiera och rapportera risker som kan medföra negativa händelser eller tillbud i verksamheten och för elever. Verksamhetschef ansvarar för att tillsammans med berörda göra en riskanalys. Större förändringar i verksamheten kan också påverka patientsäkerheten. Verksamhetschefen ansvarar för att uppmärksamma och påtala risker till vårdgivaren.

Stärka analys, lärande och utveckling

Skolsköterskorna har träffats regelbundet under 2023. I samband med dessa möten har bl.a. utbildningsinsatser för kompetensutveckling och uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet genomförts. Utbildningar för EMI under 2022 har varit Brännpunkt, Våldsprevention, Selektiv Mutism, Machofabriken samt ett flertal föreläsningar.

Avvikelser

PSL 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9 5 kap. 5 §, 7 kap. 2 § p 5

Särskild blankett finns för personal att inrapportera avvikelser på. Avvikelsen utreds sen av MLA. Eventuellt görs detta tillsammans med den personal som rapporterat avvikelsen. Allvarliga avvikelser rapporteras omgående till verksamhetschef. Vårdgivaren har utsett MLA till anmälningsansvarig enligt Lex Maria. Om skadan är allvarlig gör MLA bedömningen i samband med utredningen om anmälan enligt Lex Maria behöver göras.

Under 2023 har en avvikelse inkommit:

- Avvikelsen handlar om att regelbundna möten mellan MLA och verksamhetschef ej kommit till stånd

Klagomål och synpunkter

SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Klagomål och synpunkter tas emot, utreds och analyseras på samma sätt som avvikelser. Ingen allvarlig vårdskada har inträffat under året och risken att det ska inträffa i framtiden är låg.

Via kommuns hemsida finns det möjlighet att skicka in synpunkter eller klagomål till kommunens olika verksamheter. De kan även kontakta verksamhetschef för medicinska insatser eller berörd personal direkt. All personal ska främja möjligheterna till att samverka med elever och vårdnadshavare i syfte att öka kvalitén och att elev och vårdnadshavare ska ges möjligheten att delta i

Åtgärder för att öka patientsäkerheten

PSL 2010:659, 3 kap. 10 § p 1-2 Vårdgivaren skall senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse där arbetet med patientsäkerhet ska beskrivas och vilka åtgärder som har vidtagits och vilka resultat som uppnåtts.

Ledningssystemet, lagar och förordningar ses regelbundet över. Nya rutiner skrivs och andra revideras för att vara aktuella och kvalitetssäkra.

RESULTAT

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 3 Vilka resultat som har uppstått i verksamheten av genomförda åtgärder.

Verksamheten uppfyllt krav på en god och patientsäker vård.

Elevhälsans medicinska insats

- Det har varit en hög arbetsbelastning vilket till viss del påverkat kvalitén på hälsosamtalen.
- Mycket av det förebyggande och främjande arbetet har fått prioriteras bort eftersom tiden inte har funnits.
- Egenkontroller har genomförts och avvikelser har rapporterats

Hälsosamtal

Enligt skollagen och Socialstyrelsens riktlinjer ska alla elever erbjudas minst tre hälsobesök som omfattar allmänna hälsokontroller. Hälsosamtalet är en del av EMI:s hälsofrämjande arbete. Hälsosamtal har erbjudits alla elever enligt det Basprogram vi förhåller oss till.

- Hälsobesöken innefattar ett hälsosamtal där eleverna ska ges möjlighet att få diskutera och reflektera över sin egna hälsa och sina levnadsvanor och tidigt identifiera problem eller symtom hos elever som kan innebära att de är i behov av särskilda insatser.

Livsstilsrelaterade frågor och frågor kring elevens skolsituation tas upp. Genom samtycke från vårdnadshavare/myndig elev har skolläkare och skolsköterskor möjlighet att vidarebefordra viktig medicinsk sakkunskap som kan påverka elevens lärande, utveckling och hälsa.

- Hälsobesöket är ett viktigt verktyg som förutom att hitta ohälsa, kan stärka det friska och ge eleverna möjlighet att utveckla strategier till hantering av olika svårigheter.
- Nyanlända elever erbjuds nyanländsamtal med screening och en individuell vaccinationsbedömning och planering.
- Alla elever erbjuds under hela skolgången de vaccinationer som ingår i det nationella vaccinationsprogrammet.

Vaccinationer

Färgelanda Kommun har en god vaccinationstäckning i det Allmänna Nationella vaccinationsprogrammet, alla elever har 2023 erbjudits vaccination enligt det Allmänna Nationella vaccinationsprogrammet.

Vaccinationerna är en stor del av skolsköterskornas arbete och innebär arbete med genomgång av journaler, planering av vaccinationsdagar, ordinationer, utförande och dokumentation. Skolsköterskorna vaccinerar under eget ansvar och bör enligt våra riktlinjer vara två vid vaccinering av elever.

Vaccinationer är enligt följande i Färgelanda kommun:

- År 2-MPR (Mässling, påssjuka, röda hund)
- År 5 – HPV (Humant papillomvirus) både pojkar och flickor, 2 doser
- Årskurs 8: stelkramp, difteri, kikhosta
- Nyanlända elever som inte har följt det allmänna vaccinationsprogrammet HSLF-FS 2016:51 erbjuds vaccinationer och komplettering. EMI har ansvar för alla ordinationer och vaccinationer av nyanlända elever. Många nyanlända elever behöver flera vaccinationer för att komma i fas med det svenska vaccinationsprogrammet.

MÅL, STRATEGIER OCH UTMANINGAR FÖR KOMMANDE ÅR

Mål:

- Stärka förutsättningarna för ett gott och säkert arbete som bedrivs av skolsköterskor och skolläkare.
- Övergång och implementera nytt journalsystem, PRORENATA
- Hela basprogrammet erbjuds elever och vårdnadshavare i Färgelanda kommun
- 100 % av eleverna blivit erbjudna på Hälsobesök
- 100 % av de nyanlända eleverna fått ett första hälsobesök samt kompletterande vaccinationer
- 100 % av vaccinationsprogrammet erbjuds.
- Föra över de journaler som är arkiverade i PMO till e-arkiv enligt kommunens dokumenthanteringsplan. Där vi behöver arkivera även journaler från 2022.
- Avveckla pappersjournaler genom att scanna in dessa i vårt digitala journalsystem succesivt under året.
- Fortsatt arbete med ”Länsgemensam verksamhetsutveckling och samverkan mellan vårdgivare inom kommunernas elevhälsa”, Millenium option 1
- Egenkontroll och medicinteknik skall göras enligt checklista. Checklistor behöver ses över. I nuläget köper vi in tjänsten kalibrering av vår utrustning från One MED.
- Se över skolsköterskemottagningarna att de uppfyller de krav vi har
- Arbetet med dokumentation och journalhantering fortgår. Se över rutin för dokumentation och journalhantering utifrån den dokumenthanteringsplan som Färgelanda kommun utarbetat samt revidera den del i dokumenthanteringsplanen som gäller EMI då nytt journalsystem köpts in.
- Journalgranskning skall göras enligt gällande lagstiftning.
- Extern läkemedelskontroll, i samarbete med Mellerud. Rutin med checklistor för extern läkemedelskontroll finns.
- Inventering av lokaler och utrustning.
- Regelbunden loggkontroll PMO/PRORENATA
- Skolsköterskans årshjul revideras

Årshjul

Månad	Ekonomi	Verksamhetsplanering	Systematiskt kvalitetsarbete	Elevhälsa	Arbetsmiljö Personal	Regler och rutiner Planer	Övrigt	Stående punkter
Januari		Verksamhetsplan	Klagomål höstterminen Betyg Meritvärde Gymnasie- behörighet Frånvaro - elever		Personal- statistik KIA, sjukfrånvaro m.m.		Intern- kontrollplan innevarande år	Ordföranden informerar Skolchef informerar Meddelanden Delegations- beslut
Februari	Årsredo- visning	Förskolekö Skolval Elevtal	Incidentrapporter/ kränkningar	Presentation elevhälsa	Redovisning av personal- kostnader och antal anställda (flyttas till april)	Skolskjutsar Regler Kostnader	Planering verksamhets- besök	Ordföranden informerar Skolchef informerar Meddelanden Delegations- beslut

Mars				Patientsäkerhetsberättelse	Medarbetarenkät – resultat Arbetsmiljöarbete	Reger – förskola Regler fritidshem	Information om rutiner för hantering av barn och elever med skyddade personuppgifter	Ordföranden informerar Skolchef informerar Meddelanden Delegationsbeslut
April	Kvartal 1		Enkät trygghet och studiero		Personalboks lut	Plan för främjande av skolnärvaro	Gemensam eftermiddag nämnd och ledningsgrupp	Ordföranden informerar Skolchef informerar Meddelanden Delegationsbeslut
Maj	Månadsrapport	Kommande års nämndmål	Nationella prov				Informations-säkerhetsrapport	Ordföranden informerar Skolchef informerar Meddelanden Delegationsbeslut
Juni								
Juli								

Augusti								Ordföranden informerar Skolchef informerar Meddelanden Delegationsbeslut
September	Delårs-rapport		Klagomål vårterminen Betyg Meritvärde Gymnasiebehörighet Frånvaro - elever Incidentrapporter och kränkningar	Presentation folkhälsostrateg	Personalstatistik KIA, sjukfrånvaro m.m.	Plan mot kränkande behandling	Justeringar delegationsordningen	Ordföranden informerar Skolchef informerar Meddelanden Delegationsbeslut
Oktober	Månadsrapport	Gymnasieval	Redovisning av föregående läsårs kvalitetsarbete med analys, utvecklingsområden och mål för verksamheterna				Presentation kostenheten	Ordföranden informerar Skolchef informerar Meddelanden Delegationsbeslut

November	Månadsrapport Barn- och elevpeng		Frånvarorapportering			Regler tilläggsbelopp	Gemensam eftermiddag nämnd och ledningsgrupp	Ordföranden informerar Skolchef informerar Meddelanden Delegationsbeslut
December		Verksamhetsberättelse				Plan för övergångar	Internkontroll – genomgång av resultat Tillsynsrapport	Ordföranden informerar Skolchef informerar Meddelanden Delegationsbeslut

Utbildningskontor
Utbildningschef
Lise-Lotte Bengtsson

Tjänsteskrivelse
2024-03-18
2024/61

Utbildningsnämnden

Budgetberedningen – underlag i budgetarbetet inför Mål- och resursplan 2025-2027

Beslutsförslag

Utbildningsnämnden beslutar att godkänna sektorns underlag för den fortsatta budgetberedningen inför arbetet med Mål- och resursplan 2025-2027

Ärendets beredning

Presidietmöte 2024-03-12

Sektorns ledningsgrupp 2024-03-14

Inför nämndsammanträde sker förhandling i FÖSAM 2024-03-21

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har fått i uppdrag att i budgetarbetet inför MRP 2025-2027 lämna

1. Prioriteringsunderlag
2. Investeringsäskanden
3. Verksamhetsmål

Ärendets tidsplan är denna:

Senast 27 mars	Nämnderna lämnar prioriteringsunderlag, investeringsäskande samt verksamhetsmål. Förslagen ska vara beslutade och MBL-förhandlade i nämnderna.
2 april	Budgetberedningen
3 april – 16 april	Partierna arbetar med MRP
16 april	Budgetberedningen
26 april	Handling klar, MRP 2025-2027
MBL	
15 maj	KS
12 juni	KF
Juni-december	Nämnderna arbetar med verksamhetsplaner och detaljbudgetar

Underlag har tagits fram som visar verksamheternas förutsättningar, kommande behov m.m. Detta underlag blir utgångspunkten vid den presentation som ska ske vid budgetberedningen.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse daterad 2024-03-18 inklusive bilaga

Sändlista:

Kommundirektör

Ekonomichef

Sektorekonom

Rektorer

Lise-Lotte Bengtsson

Utbildningschef

Bilaga 1

Utbildningsnämnden – underlag till budgetberedningen inför MRP 2025-2027

Innehåll

1. Ansvarsområde - övergripande	4
2. Fristående enheter	4
3. Beskrivning av respektive verksamhet	5
3.1 Förskola	5
3.2 Förskoleklass	6
3.3 Grundskola	6
3.4 Anpassade grundskolan.....	7
3.5 Fritidshem.....	8
3.6 Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola.....	8
3.7 Kommunal vuxenutbildning inklusive svenska för invandrare (SFI)	9
3.8 Annan pedagogisk verksamhet.....	9
3.9 Musikskola.....	9
3.10 Fritidsgårdsverksamhet	9
4. Prioriterade inriktningar	9
5. Verksamhetsmål	10
6. Befolkningsprognos	11
7. Volymer	12
8. Lokaler och behov	12
8.1 Aktuella fastigheter/enheter där det bedrivs verksamhet idag:	12
8.2 Kostnader för renovering av lokalerna	12
9. Ekonomiska förutsättningar	13
10. Övriga faktorer som påverkar nuläget.....	15
10.1 Val av annan huvudman	15
10.2 Elevantal och klasstorlekar	16
10.3 Personalsituation.....	16
10.4 Pågående utvecklingsarbete	16
10.5 Övriga faktorer	17
11. Verksamheternas förutsättningar och viktiga faktorer	17
11.1 Förskolor.....	17
11.2 Grundskolor och anpassade grundskolan	18

11.3	Gymnasieskola, anpassade gymnasieskolan och vuxenutbildningen.....	18
11.4	Barn och elevpeng	19
11.5	Lokalhyra	19
11.6	Fritidsgård och musikskola	20
11.7	Övriga behov	20
12.	Sektorns samlade bedömning av prioriteringsbehov	21
12.1	Konsekvenser – en samlad skolverksamhet	21
12.2	Konsekvenser – bibehållen organisation	22
12.3	Behov oavsett val av organisation.....	22
12.4	Investeringsbehov	22
13.	Konsekvensbeskrivning	22

1. Ansvarsområde - övergripande

Av reglementet framgår att utbildningsnämnden huvudsakligen är ansvarig för följande verksamheter:

1. Förskola
2. Förskoleklass
3. Grundskola
4. Anpassad grundskola (tidigare särskola)
5. Fritidshem
6. Gymnasieskola
7. Anpassad gymnasieskola (tidigare gymnasiesärskola)
8. Kommunal vuxenutbildning inklusive svenska för invandrare (SFI)
9. Annan pedagogisk verksamhet
10. Musikskola
11. Fritidsgårdsverksamhet

Utbildningsnämnden ansvarar för de uppgifter inom det offentliga skolväsendet som enligt skollagen samt relevanta förordningar åligger kommunen.

Kommunfullmäktige hanterar just nu en hemställan från nämnden att justera reglementet på så sätt att det förtydligas att nämnden har ansvaret för tillsynen över fristående barnomsorg samt att den är vårdgivare för elevhälsans medicinska del. Justering föreslås även ske av benämningen särskola till anpassad grundskola/gymnasieskola utifrån förändringen i skollagen.

2. Fristående enheter

I kommunen finns tre enheter där kommunen gett godkännande och tillsynsansvaret åligger kommunen. Det är

- Järbo förskola
- Stigen förskola
- Barnens lek och lär (pedagogisk omsorg)

Kommunen har tidigare anlitat Uddevalla kommun för utförande av tillsyn. Fortsättningsvis kommer detta att utföras av personal som tillhör sektorn.

De fristående skolorna i kommunen (2 st) inklusive tillhörande fritidshem har kommunen inte tillsynsansvar för, utan det ansvaret har Skolinspektionen. Däremot har kommunen rätt till insyn i verksamheten på så sätt att kommunen ska ha tät dialog med de fristående enheterna för att i ett tidigt skede få vetskap om större förändringar som kan påverka kommunens ansvar. Om till exempel en fristående skola väljer att avsluta sin verksamhet har kommunen en skyldighet att se till att alla elever får en ny skolplacering i anslutning till att friskolan stänger.

3. Beskrivning av respektive verksamhet

3.1 Förskola

Kommunen är skyldig att erbjuda verksamhet till de barn vars vårdnadshavare är i behov av omsorg, men det är vårdnadshavarna som avgör om de vill ha en plats. Behovet ska uppstå på grund av arbete eller studier. Även föräldralediga och arbetssökande har rätt till placering 15 timmar per vecka. Barnet kan också ha ett eget behov som ger det rätt till placering.

Från och med hösten det år som barnet fyller tre år har det rätt till en kostnadsfri placering på 525 timmar per år. Detta kallas allmän förskola och kräver inget omsorgsbehov hos vårdnadshavarna. Skollagen ändrades nyligen och hemkommunen har ett tydligt ansvar att genom uppsökande verksamhet ta kontakt med vårdnadshavare vars barn är tre år och har rätt till allmän förskola för att informera om verksamheten. Syftet är att öka andelen barn som tar del av verksamheten.

Kommunen har rätt att ta ut avgift för verksamheten. Detta görs enligt regelverket för maxtaxa.

Vårdnadshavare har rätt att ansöka om plats hos annan huvudman. Det är den huvudmannen som avgör om plats kan erbjudas. Om det finns särskilda skäl har en kommun skyldighet att ta emot ett barn från en annan kommun. Hemkommunen måste utge ersättning till den huvudman som tar emot barnet enligt bestämmelser i skollagen.

Förskolans uppdrag är tydligt beskrivet i skollag och läroplan. Skollagen sammanfattar det på följande sätt: *Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och förbereda barnen för fortsatt utbildning.*

För närvarande bedrivs verksamhet i fyra förskolor. Stigens förskola har inte haft någon verksamhet sedan sommaren 2023.

- Håvestens förskola 3 avdelningar - 48 placerade
- Ödeborgs förskola 3 avdelningar - 49 placerade
- Höjdens förskola 4 avdelningar - 72 placerade
- Månvägens förskola 3 avdelningar - 50 placerade

Höjdens förskola har endast verksamhet i halva lokalen eftersom beslut om att etappvis stänga verksamheten fattades 11 januari 2024 av utbildningschef med hänvisning till arbetsmiljön. Lokalerna har stora renoveringsbehov och vid den kalla väderleken i vintras frös vattnet och toaletterna och verksamheten kunde inte fortgå i delar av lokalen. 5-åringarna flyttades in i Höjdensskolan (23 st) och kvarvarande 49 barn finns nu placerade på två avdelningar där vattnet inte påverkades. Det finns inte några beslut om att renovera lokalerna eftersom de bedöms ha så stora behov.

Fastighetsförvaltarens förslag är att riva lokalerna. Arbetet pågår istället för att flytta över barnen till Kyrkskolan utifrån den kapacitet som finns i de lokalerna.

Kapacitet och nuvarande kö:

Förskola	Kapacitet	Placerade	Kö	6-åringar som slutar	Differens
Ödeborg	38 +15	49	4	6	+6
Håvesten	57	48	8	13	+14
Kyrkskolan	kapaciteten är inte klarlagd än utifrån verksamhetens behov				

Högsäter 76 50 14 8 +20

Av samtliga barn i kommunen är 93 % placerade i förskola eller pedagogisk omsorg (tidigare benämndes detta dagbarnvårdarverksamhet). Fördelningen såg ut på följande sätt i oktober 2023

- Kommunal förskola 224
- Fristående förskola i kommunen 37
- Fristående pedagogisk omsorg i kommunen 8
- Kommunal förskola i annan kommun 5
- Fristående förskola i annan kommun 2

3.2 Förskoleklass

Höstterminen det år barnet fyller 6 år inträder skolplikten och då börjar eleven i förskoleklass. Verksamheten är alltså obligatorisk för eleven att delta i. Det är en egen skolform, men organiseras i anslutning till en grundskola.

Kommunen bedriver förskoleklass vid tre enheter:

- Ödeborg F-6
- Högsäter F-6
- Höjden F-3

Dessutom finns det två fristående grundskolor som har förskoleklass.

Inför hösten 2024 har en fördelning av eleverna skett mellan de tre enheterna och eleverna har anvisats plats utifrån ett organisatoriskt perspektiv där ca 50% av 6-åringarna hänvisats till Höjdensskolan och ca 25% vardera till Ödeborg respektive Högsäter.

Samma regler gäller här som för förskola – vårdnadshavare kan välja att placera sitt barn hos annan huvudman och hemkommunen är då skyldig att betala ersättning i form av elevpeng.

3.3 Grundskola

Den kommunala verksamheten består av följande enheter: (antal elever januari 2024)

- Ödeborg F-6 92
- Valbo 4-6 88
- Valbo 7-9 212
- Höjden F-3 125
- Högsäter F-6 98

Samma regler gäller här som för förskola och förskoleklass – vårdnadshavare kan välja att placera sitt barn hos annan huvudman och hemkommunen är då skyldig att betala ersättning i form av elevpeng.

Varje skolenhet måste ha en rektor, men en rektor kan vara ansvarig för flera enheter. Elevtalen innebär att många klasser har under 15 elever och där det är möjligt bedrivs undervisningen med blandade årskurser (B-form). Alla elever har rätt till sin garanterade undervisningstid och antal timmar i respektive ämnen utifrån timplan. Det ska även finnas elevhälsa på alla enheter.

Undervisningen ska anpassas utifrån elevernas behov. För att möta elever med stora behov finns en särskild undervisningsgrupp vid Valboskolan med hög personaltäthet och en mindre elevgrupp. Gruppen benämns Navet och eleven är inskriven vid Valbo 4-6 eller 7-9 beroende på ålder. Eleven har alltså en klasstillhörighet och avsikten är att eleven ska växla mellan Navet och sin klass. Arbete

pågår även med att skapa särskilda undervisningsgrupper på övriga enheter för att möta de behov som finns.

Vid Valboskolan finns även en akutskola där elever kan placeras från samtliga skolenheter om det uppstår en situation där eleven behöver omplaceras omgående för att säkerställa trygghet och studiero för övriga elever. Det krävs att rektor bedömer att en tillfällig omplacering inom skolenheten inte är möjlig eller tillräckligt ingripande. Den tillfälliga placeringen i akutskola får inte pågå längre än fyra veckor.

Inför läsåret 2023/2024 gjordes en ny upphandling av skolskjutsar. Utgångspunkten var att få skoldagar som var jämnare fördelade tidsmässigt över veckan eftersom långa skoldagar har en negativ påverkan på många elever. Dessutom var uppdraget att minska skolskjutskostnaderna på så sätt att färre turer skulle köras. Detta har inneburit att skoldagarnas längd blivit jämnare, men att eleverna tillbringar mer tid i skolan än vad som ingår i den planerade undervisningstiden. Syftet är att fler elever ska kunna åka med samma buss oavsett vilken årskurs som eleven går i och att skoldagen slutar samtidigt för alla elever. Skolorna har löst detta på olika sätt – någon enhet har ett pass mitt på dagen med utevistelse och rörelse medan någon annan enhet har de ordnade aktiviteterna på eftermiddagen.

3.4 Anpassade grundskolan

Av skollagen framgår att *elever som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att uppfylla sådana betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller för grundskolan och som minst ska uppfyllas, ska tas emot i anpassade grundskolan.*

Anpassade grundskolan erbjuds från det att eleven fyller 7 år. Det betyder att en elev måste gå i förskoleklass ett år för att sedan byta till anpassade grundskolan. Ibland är det ur elevens perspektiv och behov bättre att eleven får uppskjuten skolplikt och är kvar i förskolan ett år för att sedan börja i anpassade grundskolan vid 7 års ålder. För att en elev ska bli mottagen i anpassade grundskolan krävs en utredning som består av fyra olika delar (pedagogisk, social, medicinsk och psykologisk) och som visar att eleven har rätt att bli mottagen. För att bli mottagen krävs dessutom vårdnadshavarnas medgivande. Det är endast i undantagsfall som en elev kan mottas i anpassade grundskolan mot vårdnadshavarnas vilja.

För närvarande finns 13 antal elever mottagna i anpassade grundskolan. Därutöver finns några enstaka integrerade elever som läser enligt grundskolans kursplan, men som har sin placering inom anpassade grundskolan.

Vårdnadshavare kan välja placering för sitt barn hos annan huvudman och hemkommunen har då en skyldighet att betala ersättning i form av elevpeng.

Fördelningen av elever mellan årskurserna ser ut så här:

Årskurs	Antal
• 1	2
• 2	2
• 5	1
• 6	1
• 7	1
• 8	5
• 9	1

Under innevarande läsår har det blivit svårt att anställa och behålla behörig personal. Dessutom måste lärmiljöerna ses över för att stimulera elevernas lärande på bästa sätt. När nuvarande elever i årskurs 8 lämnar verksamheten kommer antalet elever att minska markant. För närvarande finns det inte några pågående utredningar för att ta emot fler elever.

3.5 Fritidshem

Precis som för förskola är kommunen skyldig att erbjuda fritidshem till de vårdnadshavare som har omsorgsbehov på grund av arbete eller studier. Till skillnad från förskola finns det inte någon skyldighet för en kommun att erbjuda verksamhet till barn vars vårdnadshavare är arbetssökande eller föräldralediga. Eleven kan dock ha ett eget behov som innebär att plats ska erbjudas.

Även här debiteras avgift enligt reglerna för maxtaxa.

Fritidshemmets uppdrag är tydligt beskrivet i skollagen och läroplan. Skollagen sammanfattar det på följande sätt: *Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan, specialsolan, sameskolan och särskilda utbildningsformer som skolplikt kan fullgöras i. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Fritidshemmet ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap.*

Begreppet "undervisning" används även för fritidshemmets verksamhet vilket betyder att både skollag och läroplan tydligt beskriver fritidshemmets uppdrag. För att få bedriva undervisning i fritidshem krävs legitimation. Personal utan legitimation får dock arbeta i fritidshemmet om den bedöms ha annan utbildning eller erfarenhet som innebär att barnets utveckling och lärande främjas. För närvarande finns det många elevassistenter som både arbetar i skolan och på fritidshemmet. Varje rektor har ett ansvar att se till att det finns tillräckligt mycket personal i fritidshemmet som har legitimation för att kvaliteten på verksamheten ska bli så bra som möjligt.

Fritidshemsverksamhet bedrivs på följande skolor:

- Ödeborg F-6
- Höjden F-3 (varav årskurs 3 är placerade i Valboskolans lokaler)
- Högsäter F-6
- Valbo 4-6

Skollagen medger att verksamheten för elever mellan 10-12 år bedrivs som öppen fritidshemsverksamhet. Det betyder att eleverna inte är inskrivna på samma sätt som för fritidshem och innehållsmässigt är det inte krav på undervisning utan det beskrivs istället som pedagogisk verksamhet. Arbete pågår med att se över hur fritidshemsverksamheten ska organiseras på bästa sätt för att möta elevernas behov och bli kostnadseffektiv.

Rätten till placering i fritidshem gäller fram till höstterminen det år eleven fyller 13 år. Om eleven efter denna tidpunkt har ett fortsatt omsorgsbehov och rätt till insats via LSS (lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) erbjuds detta via socialtjänsten.

3.6 Gymnasieskola och anpassad gymnasieskola

Kommunen driver inte någon egen verksamhet utan all undervisning köps från andra kommuner eller fristående huvudmän. Kostnaden per program varierar. Detta betyder att det är svårt att redan nu ge en exakt kostnad inför hösten 2024 eftersom elevernas val av program ännu inte är kända. Utöver val av program påverkar volymerna, det vill säga antalet elever, och elevernas utbildningstid. Om en elev inte är behörig utan måste börja på det som benämns IM-programmet blir utbildningen

längre. Likaså kan en elev börja på ett program, men byta efter en tid och därigenom få en längre utbildningstid.

Kommunen har ett ansvar för de elever som inte väljer gymnasiestudier över huvud taget. Detta benämns *det kommunala aktivitetsansvaret* och är reglerat i skollagen. Detta uppdrag åligger inte utbildningsnämnden utan AMI.

Ny lagstiftning har trätt i kraft vilket innebär att minst tre kommuner måste samverka kring gymnasieutbildning från och med läsåret 2025/2026. Fokus är utbud och dimensionering för att undvika överkapacitet. Arbete pågår med detta inom Fyrbodals kommunalförbund och fortsätter under året.

3.7 Kommunal vuxenutbildning inklusive svenska för invandrare (SFI)

Vuxenutbildningen innehåller en rad utbildningsalternativ för elever i vuxen ålder. Inom kommunen erbjuds grundläggande och gymnasial utbildning samt behörighetskompletterande kurser som behövs för vidare studier.

Även SFI erbjuds. Viss utbildning bedrivs i egen regi, men samarbete sker även med Arena utbildning som har ett stort utbud av kurser på distans. Yrkesutbildningar erbjuds i samverkan med andra kommuner.

Precis som för gymnasiet krävs i lagstiftningen att kommunen samverkar med andra kommuner kring utbildning och utbud. För vuxenutbildningen sker samverkan med övriga Dalslandskommuner.

3.8 Annan pedagogisk verksamhet

Pedagogisk omsorg bedrivs normalt i någons hem. Tidigare benämndes det dagbarnvårdarverksamhet. Av reglementet framgår att utbildningsnämnden ansvarar för pedagogisk omsorg. Någon sådan kommunal verksamhet finns inte för närvarande. Det finns inte någon skyldighet för en kommun att erbjuda pedagogisk omsorg. Skollagen säger att *kommunen ska sträva efter att i stället för förskola eller fritidshem erbjuda ett barn pedagogisk omsorg om barnets vårdnadshavare önskar det. Kommunen ska ta skälig hänsyn till vårdnadshavarnas önskemål om verksamhetsform.*

Det finns en fristående pedagogisk omsorg i kommunen med en barngrupp med åtta barn.

3.9 Musikskola

En lärare är anställd på 60% och undervisar 25 elever från olika skolor i fiol och blockflöjt. Därutöver bedrivs orkesterundervisning i mindre omfattning. Att bedriva musikskola i en kommun är en frivillig verksamhet och inte något krav i lagstiftningen. Under 2023 har verksamheten minskat i omfattning på grund av bristande resurser. Vakanser har inte tillsatts. Det finns efterfrågan från elever att utöka undervisningen och även erbjuda undervisning i andra instrument.

3.10 Fritidsgårdsverksamhet

Av reglementet framgår att utbildningsnämnden ansvarar för att bedriva fritidsgård. Detta har dock inte skett under de senaste åren. Orsaken till detta är bland annat att de ekonomiska resurserna saknas och något formellt beslut att starta upp verksamheten har inte fattats.

4. Prioriterade inriktningar

För utbildningsnämnden finns följande prioriterade inriktningar som endast berör utbildningsnämnden:

- Stärkta skolresultat i en trygg skolmiljö

5. Verksamhetsmål

För utbildningsnämnden finns följande verksamhetsmål som endast berör utbildningsnämnden:

Stärkta skolresultat i en trygg skolmiljö	Utbildningsnämnden	<i>Öka elevernas måluppfyllelse</i>	204	Meritvärde i år 9 inför gymnasiet	210
			90 % 82 % 78 %	Andel godkända elever – nationella prov - år 9 Svenska Matematik Engelska	90 %
			90% 82% 78%	Andel godkända elever – nationella prov - år 6 Svenska Matematik Engelska	90 %
			89% 86%	Andel godkända elever – nationella prov år 3 Svenska Matematik	90 %
		<i>Öka andel elever med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram</i>	76%	Andel elever behöriga till yrkesprogram	85 %
		<i>Alla barn och elever ska uppleva en trygg skolmiljö</i>	Enkäten för trygghet och trivsel kommer gå ut till alla elever från förskolan till år 9 i slutet på april.	Trygghetsenkät	Fler elever svarar i enkäten att de känner sig trygga

Kommentar:

- Öka elevernas måluppfyllelse – målet har satts till 210 i meritvärde och 90% godkända elever när det gäller nationella prov. Målen nås i vissa ämnen, men inte i alla.
- Öka andelen elever med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram – målet har satts till 85%. Kraven för att bli behörig till yrkesprogram är lägre än till högskoleförberedande utbildningar. Önskvärt är naturligtvis att **samtliga elever ska bli behöriga och kunna söka och bli antagna till den gymnasieutbildning som de önskar**. Detta mål får ses över en längre tidsperiod – ett intensivt arbete behöver göras för att höja våra elevers resultat så att behörigheten ökar.

I skollagen sägs att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där **utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero**. Med studiero menas att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen.

Utifrån detta finns anledning att både mäta trygghet och studiero separat eftersom tryggheten omfattar hela skoldagarna medan studieron handlar om själva undervisningen.

Så målen när det gäller trygghet och studiero bör istället formuleras på detta sätt:

- Alla barn och elever ska uppleva en trygg skolmiljö – detta mäts genom att en trygghetsenkät används. Målet är att samtliga elever svarar i enkäten att de känner sig trygga.
- Alla elever ska uppleva att de får en undervisning där det är studiero – detta mäts genom att en enkät används. Målet är att samtliga elever svarar i enkäten att de har studiero.

6. Befolkningsprognos

Den befolkningsprognos som SCB publicerar har pekat på en större befolkningsökning än vad verkligheten visat. Kommunen har därför valt att komplettera med en särskild prognos från bolaget Statisticon för åren 2022 och fram till 2032. Denna prognos visar bland annat detta:

- Under prognosperioden 2022 -2032 kommer folkmängden i Färgelanda kommun att minska med 345 invånare, från 6 512 till 6 167 personer.
- Detta betyder att under perioden kommer antalet barn och elever i åldersklasserna 0-18 år att minska med 187 st (1342-1155).
- Antalet barn som föds förväntas vara 51 per år i genomsnitt under prognosperioden

Tabell 1: Folkmängd Färgelanda kommun efter åldersklass

Ålder / År	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0-5	373	351	336	330	322	327	321	326	328	329	330
6-9	295	286	276	275	262	245	241	233	225	228	223
10-12	220	229	230	222	221	214	220	206	202	189	191
13-15	235	221	222	214	225	227	219	218	212	217	205
16-18	219	221	210	219	209	211	204	213	214	207	206
19-24	318	336	333	316	313	309	312	303	301	299	300
25-44	1 408	1 409	1 403	1 407	1 403	1 400	1 402	1 394	1 390	1 378	1 364
45-64	1 709	1 677	1 649	1 645	1 625	1 592	1 570	1 560	1 532	1 515	1 503
65-79	1 293	1 291	1 296	1 263	1 254	1 257	1 235	1 216	1 217	1 229	1 230
80-100	442	455	470	493	512	529	556	581	601	603	615
Totalt	6 512	6 475	6 427	6 384	6 346	6 311	6 280	6 251	6 223	6 195	6 167

Barnen måste ha fyllt ett år för att kunna börja i förskola. Så siffran som visar antalet barn mellan 0-5 innehåller även barn som inte finns i våra verksamheter.

Nuvarande statistik – antal födda yngre barn som är folkbokförda i kommunen

Födelseår	Antal
2018	67
2019	63
2020	64
2021	49
2022	64
2023	46

På SCB:s hemsida finns denna information: *Det föddes 100 100 barn i Sverige under 2023, av dessa var 51,2 procent pojkar och 48,8 procent flickor. Antalet födda barn har minskat under 2022 och 2023. Antalet födda var 4 700 färre än 2022, och jämfört med 2021 var det 14 200 färre. Inte sedan 2003 har det fötts färre barn i Sverige.*

Trenden är alltså densamma i hela landet.

7. Volymer

Antalet barn och elever i våra verksamheter (siffror från senaste verksamhetsplan) :

Verksamhet	Kommunal	Fristående i kommunen	Utanför kommunen (både fristående och kommunal)	Totalt
Förskola	217	35	6	258
Grundskola inklusive förskoleklass	599	86	40	725
Anpassad grundskola	13			
Gymnasieskola			Ca 235	
Anpassad gymnasieskola			6	
Vuxenutbildning	186			

8. Lokaler och behov

8.1 Aktuella fastigheter/enheter där det bedrivs verksamhet idag:

- Håvestens förskola
- Höjdens förskola (5-åringarna i Höjdensskolan och 49 barn är än så länge kvar)
- Ödeborgs förskola
- Månvägens förskola
- Ödeborgs skola
- Höjdens skola
- Valbo 4-6
- Valbo 7-9 (omfattar även anpassade grundskolan)
- Högsätters skola
- Vuxenutbildningen – centrumhuset

8.2 Kostnader för renovering av lokalerna

Sektor samhällsutveckling har gjort en sammanställning av lokalernas renoveringsbehov och för att göra dem funktionsdugliga och ändamålsenliga behöver stora renoveringar göras.

Från och med år 2025 kommer kostnaderna för lokaler att belasta respektive verksamhet. Hyreskostnaderna kommer att påverkas av renoveringarna eftersom det blir en ökad kostnad för kommunen. Detta kommer att drabba sektorn som hyresgäst av lokalerna.

Den årliga internhyran kommer enligt beräkningarna att uppgå till nedanstående belopp om samtliga nuvarande lokaler renoveras och används (med undantag av Stigens förskola som stängts och Höjdens förskola som flyttas)

Skolor **28 miljoner (när samtliga renoveringar är genomförda)**

Förskolor **4,5 miljoner + hyra för Kyrkskolan som ersättning för Höjdens förskola**

Utifrån elevtal och renoveringsbehov finns anledning att minska antalet lokaler. Följande punkter och alternativ har diskuterats vid nämnd och arbetsmöten:

- Samtliga enheter är kvar – innebär höga renoveringskostnader och höga personalkostnader eftersom klasserna blir små.
- En högstadieskola, en mellanstadieskola och tre F-3 skolor (Ödeborg, Färgelanda och Högsäter). Detta innebär också höga renoveringskostnader och höga personalkostnader eftersom alla lokaler är kvar och klasserna blir små i F-3 skolorna.
- En högstadieskola, en mellanstadieskola och en lågstadieskola, där olika alternativ kan väljas beroende på antal fastigheter och lokalisering (F-9 enhet, F-6 enhet + 7-9 enhet alternativt F-3 enhet +4-6 enhet +7-9 enhet. Kostnaden för detta varierar beroende på vilken lösning som väljs.
- Förskola i Ödeborg, Högsäter och centrala Färgelanda.
- Samlokalisering – F-3 enheter och förskolor

9. Ekonomiska förutsättningar

I den senaste beslutet om MRP för 2024-2026 är tilldelningen i form av kommunbidrag till nämnden dessa belopp:

UTBILDNINGSNÄMNDEN	2024	2025	2026
Ingående ram	180 996	183 213	185 201
Indexuppräknning	2 217	1 988	2 009
Ramförändring	-13 000	-9 135	-8 777
KOMMUNBIDRAG UTBILDNINGSNÄMNDEN	170 213	176 066	178 433

Beloppet för 2024 är exklusive kompensation för löneökningar så det ska justeras till drygt 173 miljoner. 2023 var den ekonomiska ramen 184 miljoner. Detta innebär att nämnden står inför behov av att göra en rad besparingar redan under innevarande år.

Här visas skillnaden mellan 2023 och 2024

3	Verksamhet	2024
4	Nämndverksamhet	350 000
5	Musikskola	200 000
6	Förskola	38 861 985
7	Grundskola inkl fritids, anpassad grundskola och förskoleklass	90 677 965
8	Gymnasie- och anpassad gymnasieskola	35 674 050
9	Vuxenutbildning	4 194 000
0	Fritidsgård	0
1	Förvaltningsledning	3 750 000
2	Kommunbidragsram	173 708 000
3		
4		
5	Verksamhet	2023
6	Nämndverksamhet	305 020
7	Musikskola	1 831 693
8	Förskola	41 041 541
9	Grundskola inkl fritids, anpassad grundskola och förskoleklass	94 610 265
0	Gymnasie- och anpassad gymnasieskola	34 456 858
1	Vuxenutbildning	4 047 021
2	Fritidsgård	600 002
3	Förvaltningsledning	7 598 600
4	Kommunbidragsram	184 491 000

Här visas utfall senaste tre åren. 2023 gick nämnden med ett positivt resultat för första gången på flera år. Orsaken till detta var främst statsbidrag som beviljades och som det fanns osäkerhet kring om de skulle beviljas och dess storlek.

Belopp i tkr	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Intäkter	25 415	21 429	23 295
Kommunbidrag	165 151	174 464	184 491
Summa intäkter	190 566	195 893	207 786
Personalkostnader	-108 866	-106 226	-114 102
Övriga kostnader	-93 952	-91 847	-93 635
Kapitalkostnader	-50	-50	-39
Summa kostnader	-202 868	-198 123	-207 776
Periodens resultat	-12 302	-2 230	10

Verksamhetsområde. Belopp i tkr	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023
Nämndverksamhet	260	303	457
Musikskola	1 438	1 253	849
Förskola	34 842	37 100	38 741
Grundskola inkl fritids, anpassad grundskola och förskoleklass	93 527	95 693	101 067
Gymnasie- och anpassad gymnasieskola	33 978	32 684	35 691
Vuxenutbildning	1 493	3 927	3 117
Förvaltningsledning	11 915	5 734	4 560
Totalt	177 453	176 694	184 482

Prislappsmodellen

Kommunen är med i SKR:s arbete som benämns "prislappsmodellen". Denna modell visar en teknisk ram som bygger på genomsnittskostnaden för motsvarande verksamheter i kommuner med samma storlek och demografi som Färgelanda kommun. Syftet är att varje verksamhet ska få en "prislapp" och att det blir tydligt när beslut behöver fattas om att tillskjuta mer medel än vad prislappen visar.

Nedanstående tabell visar exempelvis att utifrån kommunens struktur så bör förskolans kostnader uppgå till 35 519 000 kr under 2024. Budgeten visar att 39 840 000 kr är avsatt för förskolan under 2024. Det betyder alltså att förskolan kostar drygt 4 miljoner mer än vad den borde göra alternativt att verksamheten håller en högre kvalitet än vad som erbjuds i andra likvärdiga kommuner och därför är dyrare. Anledningen till att budgetsiffrorna nedan avviker från budgetsiffrorna ovan är att i prislappsmodellen ska alla kostnader fördelas, oavsett var de är budgeterade inom kommunen.

	BUDGET 2023	TEKNISK RAM 2024	BUDGET 2024	TEKNISK RAM 2025	TEKNISK RAM 2026	TEKNISK RAM 2027
4. PEDAGOGISK VERKSAMHET	181 744	176 879	173 158	171 813	173 282	175 879
407 Förskola inkl vks 400 och 412	41 929	35 519	39 840	33 584	33 259	34 041
425 Fritidshem inkl vks 415	9 944	8 826	6 390	8 693	8 657	8 548
435 Förskoleklass	5 452	4 626	4 483	4 213	4 236	3 991
440 Grundskola	77 169	76 449	77 039	76 168	76 883	78 273
443 Anpassad grundskola	7 105	4 937	4 937	4 958	5 082	5 178
450 Gymnasieskola	31 199	37 384	31 279	35 639	36 459	36 922
453 Anpassad gymnasieskola	4 530	4 726	4 726	4 746	4 827	4 956
470 Grundläggande vuxenutbildning (inkl vks 472 o 476)	4 416	4 412	4 464	3 811	3 879	3 971

10. Övriga faktorer som påverkar nuläget

10.1 Val av annan huvudman

I kommunen finns fristående verksamheter som tar emot barn och elever, företrädesvis från Färgelanda kommun. En del vårdnadshavare väljer verksamheter utanför kommunen och det kan både vara annan kommun eller annan fristående huvudman.

Historiskt sett har andelen barn och elever som går i annan verksamhet än den kommunala uppgått till mellan 15 och 20%. Detta betyder att kommunen måste räkna med ett lägre antal barn och elever i verksamheterna än vad befolkningsprognosen visar om tendensen håller i sig.

Andelen barn och elever i våra verksamheter som är folkbokförda i annan kommun, men som väljer att gå här i kommunen är relativt liten.

10.2 Elevantal och klasstorlekar

Klasstorlekarna är små på många enheter. Ett alternativ är att driva skola i det som brukar benämnas B-form, det vill säga att en klass består av elever från två olika årskurser. Denna lösning fungerar inte på alla skolor eftersom klassrummens storlek och förutsättningar - såsom exempelvis ventilation - begränsar antalet elever som kan vistas i klassrummet. Så om en klass består av exempelvis 16 elever och en annan av 13 elever så är det inte självklart att dessa klasser kan slås ihop till en klass om inte klassrummet rymmer antalet individer. Dessutom kan klassen bli för stor.

Det finns ett uttalat motstånd från personalen via de fackliga ombuden att undervisa elever från två olika årskurser i samma klass eftersom detta ställer ytterligare krav på att undervisande personal ska anpassa sin undervisning utifrån elevernas kunskaper och läroplanens innehåll.

De små klasserna är kostnadsdrivande. För att nå en budget i balans krävs ca 22 elever i de lägre åldrarna och ca 27 elever i de högre åldrarna. För att få detta elevantal per klass krävs färre antal skolenheter och en organisation där elever anvisas en skola utifrån ett organisatoriskt perspektiv.

10.3 Personalsituation

Under 2023 startade HR-avdelningen arbetet med att fram ett personalbokslut som ett komplement till kommunens årsredovisning. Det har tidigare inte funnits ett separat personalbokslut i kommunen, utan personalstatistiken har enbart redovisats i kommunens årsredovisning. Det är dock viktigt att lyfta fram personalstatistiken för att ge en fördjupad inblick i de personalförhållanden som råder inom kommunen.

Det som finns framtaget är statistik för 2022. Personalstatistik för 2023 beräknas vara klart i samband med årsredovisningen.

För 2022 finns följande siffror för sektorn:

- Antal anställda 193
- Personalomsättning 18%
- Antal personer som går i pension fram till 2032 38
- Sjukfrånvaro 8,1%

Personalomsättningen och sjukfrånvaron är hög och detta är kostnadsdrivande. Orsakerna till detta måste analyseras djupare tillsammans med HR-avdelningen och fackliga företrädare.

10.4 Pågående utvecklingsarbete

Sektorn ser stora behov av att prioritera sitt utvecklingsarbete för att nå ökad måluppfyllelse. Under 2024 är det främst dessa insatser som prioriteras:

- Fortsatt utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet och implementering av det digitala systemet Stratsys för dokumentation av åtgärder, analys och utvärdering.
- Fortsatt arbete inom projektet "Samverkan för bästa skola" som leds av Skolverket och Mittuniversitetet. Förutom arbete på huvudmannanivå sker insatser för de utvalda enheterna Högsäter skola och Ödeborgs skola. Arbets sättet kommer att implementeras i

samtliga verksamheter inom sektorn. Skolutvecklare har anställts och lönekostnaden delfinansieras av Skolverket under 2024-2025.

- Backa barnet – ett gemensamt projekt för fem Dalslandskommuner där Bengtsfors kommun är projektansvarig. Det är en etablerad modell för att tidigt fånga familjer i behov av olika insatser i syfte att alla elever ska få fullföljda studier. Medverkande parter är förutom utbildningssektorn även socialtjänsten, Västra Götalandsregionen och polisen.
- Översyn av rutiner och dokumentation för att skapa tydliga strukturer och likvärdighet

10.5 Övriga faktorer

Omvärldsläget är fortsatt osäkert och ekonomin påverkas av inflation och högt ränteläge. Statsbidragen är svåra att förutse och det är osäkert att bygga en verksamhet på statsbidrag som både kan vara tillfälliga och osäkra till omfattning.

Andelen äldre ökar och kommunen är i behov av en befolkning i arbetsför ålder som kan bidra till stabila och ökade skatteintäkter.

11. Verksamheternas förutsättningar och viktiga faktorer

11.1 Förskolor

Till skillnad från skolorna, där kommunen har en skyldighet att se till att eleven kan ta sig till sin skola, är det vårdnadshavarnas ansvar att hämta och lämna sitt barn på förskolan. Det finns därför ett större behov av att ha förskolor på flera ställen i kommunen eftersom vårdnadshavarnas möjlighet att ta sig till förskolan varierar. Det finns vårdnadshavare som saknar körkort, allmänna kommunikationer kanske inte passar och pendlande vårdnadshavare behöver kunna lämna sina barn vid en verksamhet som geografiskt är placerad på ett lämpligt ställe. Förskolorna har redan idag öppet mellan kl 06:00 – 18:00 för att möta vårdnadshavarnas behov. Verksamhet erbjuds inte under övrig tid eller på helger.

Befolkningsprognosen visar på ca 51 födda barn per år framåt. Barnen måste ha fyllt ett år för att få börja i våra verksamheter. Om nuvarande förhållanden förblir oförändrade, det vill säga att nyttjandegraden (andel som väljer att placera sitt barn i förskola) och fördelningen av kommunal och övrig huvudman fortgår skulle behovet kunna se ut så här:

Ålder	Antal födda i årskullen	Andel som väljer placering (93%)	Väljer Färgelanda kommun 85%	Väljer annan huvudman 15%
1-2	51	48	41	7
2-3	51	48	41	7
3-4	51	48	41	7
4-5	51	48	41	7
5-6	51	48	41	7
			Volym: 205 st	

Om behovet beräknas till ca 205 barn och 18 barn i genomsnitt i barngrupperna behövs 12 avdelningar i kommunen. Kapaciteten för 12 avdelningar är då 216 barn.

52 barn finns för närvarande hos annan huvudman. Med ovanstående exempel är den siffran istället 35 st. Med tanke på befolkningsprognosen är detta ett rimligt antagande. Kommunen måste dock alltid ha beredskap för att kunna ta emot barn som är placerade hos annan huvudman. Den fristående verksamheten är ju inte upphandlad såsom annan verksamhet kan vara och detta betyder att verksamheten när som helst kan besluta om utökning eller minskning av kapaciteten alternativt att helt upphöra med verksamheten.

Prognosen och exemplet visar att kommunen behöver vara flexibel i sin planering och kunna lösa ökade eller minskade volymer utan att behöva använda dyra lösningar såsom tillfälliga moduler. Trenden är att få barn har en placering på 15 timmar utan det är heltidsplaceringar som överväger. Barnen har ofta långa dagar eftersom vårdnadshavarna har både arbets- och restid.

Förskolorna signalerar att andelen barn i behov av stöd ökar och detta påverkar verksamheternas förutsättningar både organisatoriskt och innehållsmässigt.

Enheterna behöver ha viss volym för att vara kostnadseffektiva. Små enheter har svårt att få resurserna att räckta till.

11.2 Grundskolor och anpassade grundskolan

Elever har skolplikt och hemkommunen har vid sin planering av den kommunala verksamheten en skyldighet att se till att elever kan ta sig till sina skolor på ett bra sätt. För de elever som har längre skolväg eller trafikfarlig väg måste kommunen ombesörja skolskjuts. Kommunen är stor till ytan och det innebär att många elever redan idag har skolskjuts.

Skolor behöver ha olika typer av specialsalar såsom slöjd, idrott, hemkunskap och liknande. Dessa salar finns inte på alla skolor och det innebär att elever redan idag tvingas förflytta sig under dagen för att få sin undervisning. Detta är både tids- och resurskrävande. Ett annat exempelvis är moderna språk där eleverna åker från ytterskolorna till undervisningen vid Valbo.

Små enheter betyder att personal kan ha kombinationstjänster inom sitt ämne på så sätt att de undervisar på olika skolor. Detta innebär resekostnader samtidigt som det är tidsmässigt krävande. Även elevhälsans personal behöver förflytta sig många gånger under veckan mellan enheterna.

Med många enheter krävs att måltidsverksamheten organiseras på ett bra sätt. Just nu har vi många tillagningskök och dessa kräver underhåll och utrustning för att klara sitt uppdrag. Fler och fler kommuner satsar på ett centralkök där all tillagning av måltider sker som efterfrågas av de olika verksamheterna.

Skolorna påpekar att andelen elever i behov av särskilt stöd ökar och den stora utmaningen är att skapa lärmiljöer och undervisningssätt som möter varje elevs behov.

11.3 Gymnasieskola, anpassade gymnasieskolan och vuxenutbildningen

Eftersom kommunen inte driver någon egen gymnasieverksamhet så är kostnaden för denna verksamhet helt avgörande av vilket program som respektive elev väljer samt utbildningstiden. Det som kommunen måste fokusera på är att

- Ha en bra SYV-verksamhet (studie- och yrkesvägledare) som kan ge elever så bra och allsidig information om olika utbildningar att eleven väljer rätt utbildning redan från början och inte

behöver börja om på ett nytt program eller utbildning på grund av felval och därmed förlänga sin utbildningstid

- Ge eleverna förutsättningar att bli behöriga så att de inte behöver komplettera sina studier på IM-programmet och därmed förlänga sin utbildningstid

Vuxenutbildningen behöver vara flexibel och kunna erbjuda utbildning utifrån lagkrav och efterfrågan. Det är viktigt att verksamheten har tät kontakt med näringslivet för att kunna erbjuda efterfrågade utbildningar.

11.4 Barn och elevpeng

Prognos för 2024 är ej helt klar, men utifrån tilldelad budget per enhet och kostnader under 2023 görs en preliminär bedömning av att prognosen kommer att visa ett underskott på totalt 11-15 miljoner för sektorn. Utifrån detta har arbete inletts för att se över vilka kostnader som kan minska under året.

Oavsett detta är bedömningen att för att täcka det underskott som uppstår för att sektorn har för få antal elever i klasserna i förhållande till nuvarande elevpeng behövs ett tillskott på ca 11 miljoner. För att få täckning för sina kostnader behöver det finnas ca 22 elever i klasserna med de lägre åldrarna och ca 27 elever i klasserna med de äldre eleverna. Även förskolornas organisation behöver ses över för att få en budget i balans.

Åtgärder som påbörjats:

- Tjänster som är tidsbegränsade kommer inte att förlängas om det inte är definitivt nödvändigt.
- Vid uppsägningar eller pensionsavgångar görs en bedömning om tjänsten behöver återbesättas och om det i så fall finns någon inom sektorn som ska erbjudas tjänsten och förflyttas mellan enheter.
- När personal avslutar sin anställning görs bedömning av vilken kompetens som behövs, det vill säga om det går att ersätta med personal med lägre utbildningsnivå

11.5 Lokalhyra

2025 införs nya principer där varje verksamhet ska bära sina egna kostnader för lokaler. Detta innebär att internhyra ska betalas. För att kunna betala internhyra krävs att kommande kostnader överförs till sektorn eftersom det inte finns utrymme för lokalhyra i nuvarande budget.

Sektor samhällsutveckling har gjort en beräkning på internhyra och den uppgår till följande belopp under förutsättning att samtliga lokaler renoveras och görs ändamålsenliga (Höjdens förskola och Stigens förskola ingår inte):

Skolor 28 miljoner

Förskolor 4,5 miljoner + hyra för Kyrkskolan som ersättning för Höjdens förskola

Av underlaget framgår att beräkningarna omfattar iordningställande av både inne- och utemiljö. Det förutsätts därför inte tillkomma några ytterligare kostnader för verksamheten för exempelvis lekplatser, fotbollsplaner och liknande. Några investeringsmedel behöver alltså inte avsättas för dessa ändamål.

Tillskott behövs för den internhyra som sektorn måste betala årsvis framåt eftersom detta utrymme inte finns i nuvarande budget.

11.6 Fritidsgård och musikskola

Av reglementet framgår att utbildningsnämnden är ansvarig för att driva musikskola och fritidsgård. För att kunna göra detta krävs ett resurstillskott. Musikskolan har en person anställd på 60% och fritidsgården har inte startat över huvud taget.

Beroende på vilka beslut om omfattning av musikskola som ska finnas, det vill säga kapacitet och instrument, samt omfattning av fritidsgård (antal och öppettider) behöver resurser tilldelas.

Förslag:

- Ytterligare en tjänst till musikskola
- Två tjänster till fritidsgård

Tillskott behövs för att täcka dessa kostnader – uppskattad kostnad ca 1,5 miljoner.

11.7 Övriga behov

Verksamheterna ser ökade behov hos våra barn och elever av stöd och anpassningar. För att lyckas med detta uppdrag så krävs en utökad elevhälsa. Antalet enheter är många vilket betyder att personalen måste lägga mycket tid på förflyttningar och delta i samma typ av möten, men vid de olika enheterna.

Undervisningen behöver anpassas för att möta elevernas olika behov. Genom att skapa en mer flexibel verksamhet kan undervisningen anpassas bättre än vad som är möjligt idag. Ett sådant exempel är att skapa så kallade flexgrupper för elever med NPF-diagnos (neuropsykiatrisk funktionsnedsättning) och anställa personal med särskild kompetens för detta. Syftet med flexgrupper är att eleven är i sin klass när det fungerar, men i andra grupper eller enskilt när det krävs. För att kunna organisera denna typ av verksamhet krävs större elevvolym på enheterna för att de ekonomiska resurserna ska räcka till de behov som uppstår.

Elevernas måluppfyllelse behöver öka och rektorerna måste ges mycket mer tid för att vara pedagogiska ledare. Rektorerna ansvarar idag för flera enheter vilket innebär att många arbetsuppgifter behöver göras upprepade gånger eftersom de ska göras för varje enhet. Det saknas stödfunktioner runt rektorer och ledning som kan avlasta och utföra arbetsuppgifter där det inte krävs att det utförs av rektor. Det saknas exempelvis utredarkapacitet.

Behov av utökning alternativt införande av dessa tjänster finns

- Kurator riktad mot förskolan – finns bara mot skolan idag
- Logoped – många barn och elever med språklig sårbarhet - saknas helt
- Socialpedagog för att arbeta förebyggande och främjande – främst mot de äldre åldrarna – saknas helt
- Psykolog – nu köps bara utredningar in vid större behov – utökning
- Utredare – för att kunna stödja rektorer och ledning i framtagande av beslutsunderlag m.m. – saknas helt

Uppskattad kostnad: ca 3,5 miljoner

12. Sektorns samlade bedömning av prioriteringsbehov

Faktorer

Antalet barn och elever minskar i kommunen. Lokalerna har stora renoveringsbehov. Kommunens ekonomiska situation är mycket ansträngd och hållbara långsiktiga politiska beslut behöver fattas.

För att uppnå en god kvalitet i våra verksamheter med barnen och eleverna i fokus måste lokal- kostnaderna vara så låga som möjligt så att resurserna kan läggas på personal och verksamhet. Lokalerna behöver dock vara ändamålsenliga och av god kvalitet för att ge våra barn och elever de bästa förutsättningarna för lärande. Lärmiljöerna ska stimulera våra barn och elever till utveckling och lärande.

Nuvarande organisation innebär att enheterna är så små att resurserna inte räcker till att ge den individanpassade undervisningen som krävs. Lokalerna och lärmiljöerna är undermåliga och bidrar inte till elevernas utveckling.

12.1 Konsekvenser – en samlad skolverksamhet

Att ha skolor med ca 45 elever och två klasser i varje årskurs (tvåparallellig skola) ger verksamheten helt andra förutsättningar att organisera sin verksamhet. Elevpengen täcker kostnaderna och enheterna behöver inte göra underskott. Eleverna får en undervisning av god kvalitet som möter deras behov.

Antalet medarbetare blir högre och det finns möjlighet till kollegialt lärande och olika arbetslag. Vid någons frånvaro finns andra medarbetare som kan vikariera utan att det skapar några större organisatoriska problem. Frånvaro vid små enheter kräver oftast vikarier.

Befolkningsprognosen är en mycket viktig faktor och den visar att det kommer att finnas elever motsvarande ungefär 2 klasser varje år om vårdnadshavarna gör ungefär samma val som idag när de placerar sina barn, det vill säga att viss andel går till annan huvudman.

Med tanke på detta förordar sektorn en samlad verksamhet på så sätt att det finns en F-3 enhet, en 4-6 enhet och en 7-9 enhet. Hur detta organiseras rent praktiskt finns det olika lösningar på. Det vanligaste är F-6 och 7-9. Detta skulle innebära totalt ca 600 elever. Vid en fördelning skulle det då handla om ca 400 elever i en F-6 enhet och ca 200 elever i en 7-9 enhet. Hur de placeras geografiskt kan lösas på olika sätt, men om de placeras i närheten kan gemensamma salar såsom idrott, slöjd och matsal samutnyttjas. Det finns även exempel på skolor som ligger i en fastighet och där F-9 verksamheten bedrivs på samma ställe.

Om denna lösning väljs så kan även stödfunktionerna användas effektivare:

- Antalet rektorer kan minska eftersom antalet enheter minskar
- Elevhälsans personal kan nyttjas effektivare
- Personal behöver inte förflytta sig mellan enheter
- Kostverksamheten kan effektiviseras
- Lokalvården minskar i omfattning eftersom lokalytan blir mindre
- Resurserna kan koncentreras till färre enheter och eleverna får tillgång till bättre, modernare och mer ändamålsenliga lokaler.

Med denna lösning kommer skolskjutskostnaderna att öka eftersom fler elever kommer att behöva åka kollektivt till sin skola.

12.2 Konsekvenser – bibehållen organisation

Om nuvarande organisation ska finnas kvar med lokaler både i Ödeborg, Högsäter och Färgelanda krävs stora investeringar och en hög hyreskostnad för sektorn. Tillskott krävs i denna omfattning:

- 11 miljoner – behov i verksamheterna på grund av många enheter och små klasser för att täcka personalkostnaderna
- 32,5 miljoner – lokaler (anpassningar mellan åren beroende på hur lång tid det tar för genomförande av renoveringarna och genomslag i hyreskostnaderna)

12.3 Behov oavsett val av organisation

Sektorn har uppdrag att driva fritidsgård och musikskola. Fritidsgård bedrivs ej och musikskola bedrivs i mycket begränsad omfattning. För att kunna utöka verksamheten krävs

- 1,5 miljoner – fritidsgård och musikskola

Flera kompetenser saknas inom elevhälsan och en utökad elevhälsa skulle kunna arbeta bredare med barnens och elevernas behov. Det är inte lagkrav på att alla professioner ska finnas, men sektorn ser att en utökning skulle få positiva konsekvenser för barnens och elevernas utveckling och lärande.

Dessutom skulle en utökning av stödfunktioner till rektorer och ledning ge ökade förutsättningar för att ge rektorerna möjlighet att vara pedagogiska ledare och kunna delegera vissa arbetsuppgifter.

- 4 miljoner – elevhälsa och stödfunktioner

12.4 Investeringsbehov

I den hyreskostnad som presenterats ingår även upprustning av ute- och innemiljö. Detta innebär att investeringsbehoven för övrigt inte blir så stora. Tidigare år har ca 800 000 kr av budgeten använts för reinvesteringar eller investeringar. Denna årliga summa bedöms skälig även nu. Den gäller dock under förutsättningar att beslut fattas om att göra åtgärder i lokalerna och utemiljöerna.

- 800 000 – investeringar

13. Konsekvensbeskrivning

Om kvarvarande organisation och uppdrag kvarstår och resurser inte tillskjuts i förhållande till behov ser sektorn följande konsekvenser:

- Elevpengen minskar och det krävs undervisning i B-form på samtliga enheter med undantag av 7-9 oavsett personalens uppfattning och elevernas behov. Detta kan leda till att kommunen inte uppfattas som en attraktiv arbetsgivare och att antalet medarbetare på varje enhet blir mycket begränsat. Det blir svårare att möta elevernas behov.
- Inga stödresurser kan tillsättas på någon enhet utan varje lärare måste hantera sin klass och undervisning själv och några särskilda undervisningsgrupper kan inte skapas
- Inga vikarier vid frånvaro i verksamheten
- Generell sänkning av kvalitet och innehåll såsom exempelvis läromedel, aktiviteter, måltider m.m.
- Ökade barngrupper i förskola och fritidshem
- Personalförmåner/aktiviteter i form av arbetskläder, uppvaktning, kompetensutveckling m.m. upphör

- Arbetsuppgifter måste prioriteras ytterligare och kan inte utföras om nuvarande stödfunktioner tas bort (exempelvis handläggare och elevhälsochef)

Delgivning

Utskriftsdatum: 2024-03-11

Utskriven av: Alexander Karlsson

Diarienummer:	Utbildningsnämnden
Riktning:	Alla
Datum:	2024-02-13 - 2024-03-11
Notering:	meddelande

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	
32217	K	remiss-av-sou-202395-uppfoljning-for-utveckling--ett-hallbart-system-for-samlad-kunskap-om-villkoren-for-barn-och-elever-med-funktionsnedsattning-i-forskola-och-skola	Lise-Lotte Bengtsson
2024-02-13			Utbildningskontor
UN 2024/51		Remiss av SOU 2023:95 Uppföljning för utveckling - ett hållbart system för samlad kunskap om villkoren för barn och elever med funktionsnedsättning i förskola och skola (SOU 2023:95)	

Delegeringsbeslut

Utskriftsdatum: 2024-03-11

Utskriven av: Alexander Karlsson

Diarienummer:	Utbildningsnämnden
Beslutsfattare:	Alla
Kategori:	Alla
Beslutsinstans:	Utbildningsnämnden
Sammanträdesdatum:	2024-03-26
Sekretess:	Visas ej

Id	Beskrivning	Paragraf
Datum	Avsändare/Mottagare	Beslutsfattare
Ärendenummer	Ärendemening	Kategori
		Ansvarig
2024.85	Samverkansavtal VOC Fyrbodal 2024 - 2028	
2024-03-05		
UN 2024/15	Avtal 2024	
		Lise-Lotte Bengtsson